

«Cun sajettar lufs n'èsi betg fatg»

Ils arguments dal comité grischun cunter la revisiun da la lescha da chatscha

Il luf – l'animal che procura per emeziuns e che stat en il focus tar la votaziun davart la lescha federala da chatscha, sur da la quala vegn votà ils 27 da settember 2020.

FOTO PETER DETTLING

Senza saivs na crescha nagut: La foto d'ina surfatscha sur Curaglia mussa l'effect che memia blers tschiervs pon avair sin il gaud da schurmetg. Uschia po il luf esser in partenari dal selvicultur encunter la surpopolaziun da tschiervs.

MAD

DAD AUGUSTIN BEELI/FMR

■ **Per la chatscha grischuna na sa midia nagut, sch'ins acceptia u refusechia la lescha en votaziun ils 27 da settember. Quai ha il comité grischun per in na a la lescha da chatscha declarà ier ad ina conferenza da medias a Trin.** I dovria ina regulaziun dals lufs, quai constettia, han tut ils traits referents accentuà en lur posiziuns. En il Grischun datti actualmain 37 lufs, la gronda part en Surselva. Sch'i dettia problems cun quest dumber creschent, stoppian ins prender mesiras. Cunter quai na sajan els betg, han *Sandra Locher Benguerel*, *Armando Lenz* e *Martin Kreiliger* declarà gievgia damaun a Trin. Il comité grischun cunter la revisiun da la lescha da chatscha ha preschentà arguments pertge ch'els s'opponan tuttina al project.

L'effect dal luf sin ils tschiervs

La moziun oriunda da cusseglier dals chantuns *Stefan Engler* fiss stada moderada e tuts avessan pudì viver cun quhella, ha *Sandra Locher Benguerel* ditg. I

n'avev betg duvrà ina modificaziun, «co ch'ins ha la finala midà quella revisiun, è inacceptabel», ha la cussegliera naziunala punctuà ier a la conferenza a Trin. Per l'ina avria la lescha las portas per 26 soluziuns singulas, mintga chantun possia far tge ch'el veglia cun sittar animals protegids. I na giaja betg sulet per la regulaziun dal luf, mabain per sajettar lufstscherver, casturs e iruns grischs.

Strusch che la revisiun fiss acceptada, ils 27 da settember, stuess il Cussegl federal entschaiver a s'occupar da bleras novas intervenziuns per sajettar quels ed auters ani-mals protegids. «Gia oz lubescha la lescha d'eliminar animals che fan donns, dar dapli cumpetenzas n'è perquai betg necessari», ha la cussegliera naziunala manegià.

Ils tschiervs fan grond donn

Martin Kreiliger, il mainagestiu dal Project Gaud da muntogna, ha menziunà in grond problem ch'il Grischun ha dapi onns en ils gauds: La populaziun creschenta da tschiervs fa gronds donns

als gauds da protecciun. Cun gronds sforzs empovian ils organs forestals da tgirar plantaziuns giuvnas, «la sulvaschina è pli ferma», ha Kreiliger ditg. L'aviez, il ruver ed autras specias impurtantas na pon betg crescer, mintg'onn datti donns considerabels. Ils gauds da protecciun, ch'èn d'impurtanza existenziala per il Grischun, ses abitants e l'economia, patischan fitg.

Sustegnair l'agricultura

La populaziun actuala da 20'000 tschiervs saja in'excelenta maisa cuverta per il luf. Questa enorma spessezza haja attratg il predatur. La populaziun creschenta da lufs giaja alura er parallel cun la populaziun creschenta da tschiervs, ha l'expert dal gaud declarà. «Il luf ha clemain in effect positiv per ils gauds da protecciun, grazia ad el gartegia da reducir ils donns da ruier. I drova ina regulaziun dal luf, la lescha na resguarda dentant betg l'aspect dal gaud da protecciun. Perquai èsi memia baud per ina vasta reducziun da quest carnivor», ha Martin Kreiliger argumentà.

Cun sajettar n'è anc betg schlià il problem

Sco terz dal comité cunter la lescha da chatscha ha Armando Lenz discurrì. Il mainagestiu da la Pro Natura ha purtà ils arguments da la protecciun da muntaneras. Cun simplamain sajettar lufs na saja il problem structural da l'agricultura betg schlià, ha Lenz ditg. Ins stoppia sustegnair l'agricultura, quai saja cler per tuts, dentant stoppian ins era vesair ils fatgs. Per l'ina sa reguleschia in triep stabel da lufs sez, ins stoppia dal rest far atenziun da betg sajettar amez in triep ed eliminar in dals animals alfa. «Alura datti in problem anc pli grond. E damain lufs na munta betg damain stgarps», ha Armando Lenz concludì.

Ils exempels dals chantuns Vallais e Berna mussian quai: En il Vallais hajan 18 lufs stgarpà 600 nursas, en il chantun Berna cun 8 lufs stabels hai dà 100 stgarps. En il Grischun mussa la statistica che 37 lufs han stgarpà 270 animals da niz. En vista a 4200 nursas che na turnian betg da l'alpegiaziun, sajan ils predaturs betg ils culpants principals.